

Kolektīvā muzicēšana

**Specializētā kursa programmas paraugs
vispārējai vidējai izglītībai**

Kolektīvā muzicēšana

Specializētā kursa programmas paraugs vispārējai vidējai izglītībai

Programmas paraugs ir izstrādāts Eiropas Sociālā fonda projektā "Kompetenču pieeja mācību saturā" (turpmāk – Projekts).

Mācību satura izstrādi pirmsskolas, pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības pakāpē Projektā vadīja **Dace Namsone** un **Zane Oliņa**.

Programmas parauga izstrādi Projektā vadīja **Elīna Apsīte**.

Programmas paraugu izstrādāja **Gunita Bičule**, **Agnese Fjodorova** un **Mārtiņš Kalējs**.
Konsultante **Irēna Nelsone**.

Programmas paraugu izvērtēja ārējie eksperti: zinātniskā recenzente **Ieva Rozenbaha**
un mācību satura recenzents **Edgars Vītols**.

ISBN **978-9934-24-103-1**

Saturs

Ievads	4
Kursa apguves mērķi	4
Kursa programmas struktūra	4
Mācību satura un pieejas akcenti	5
Mācību sasniegumu vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni	6
Ieteikumi mācību darba organizācijai	7
Mācību satura apguves norise	9
1. temats. Improvizācija	9
2. temats. Skandēšana	11
3. temats. Versija mūzikā	13
4. temats. Multimedialitāte mūzikā	15
5. temats. Radošais darbs	16
PIELIKUMI	19
1. pielikums. Mācību līdzekļi	19
2. pielikums. Specializētajā kursā <i>Kolektīvā muzicēšana</i> plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti	20
3. pielikums. Snieguma līmeņu aprakstu paraugi	23

Ievads

Specializētā kursa programmas (turpmāk – programma) paraugs kolektīvajā muzicēšanā ir veidots, lai palīdzētu skolotājiem īstenot Ministru kabineta 2019. gada 3. septembra noteikumos Nr. 416 “Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem” (turpmāk – standarts) noteiktos plānotos skolēnam sasniedzamos rezultātus kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā mācību jomā.

Programmā iekļauti:

- kursa apguves mērķi;
- kursa programmas struktūra;
- mācību satura un pieejas akcenti;
- mācību sasniegumu vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni;
- ieteikumi mācību darba organizācijai;
- mācību satura apguves norise.

Kursa apguves mērķi

Specializētā kursa *Kolektīvā muzicēšana* apguves mērķi ir:

- 1) pilnveidot radošās spējas muzicēšanas procesā, attīstot muzikālo iztēli un fantāziju, mūzikas uztveri, pilnveidojot melodiskās un harmoniskās dzirdes attīstību;
- 2) attīstīt ansambļa izjūtas veidošanos muzicēšanas procesā un/vai dziedātprasmi, muzikālo domāšanu, nošu lasīšanu un improvizācijas prasmes;
- 3) gūt muzikālo un uzstāšanās pieredzi muzicēšanas procesā dažādās kolektīvās muzicēšanas formās (koris, orķestris u. c.).

Kursa programmas struktūra

Katram programmas tematam piedāvāti gan plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti, gan to apguvei aptuveni paredzētais laiks, izmantojamās mācību metodes un nepieciešamie mācību līdzekļi. Mācību satura apguvei izmantojamo mācību līdzekļu apkopojošs uzskaitījums pievienots programmas 1. pielikumā.

Programmā mācību saturs ir veidots atbilstoši standartā noteiktajiem kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā mācību jomas plānotajiem skolēnam sasniedzamajiem rezultātiem, no tiem atvasinot kursā apgūstamos plānotos skolēnam sasniedzamos rezultātus kolektīvajā muzicēšanā (2. pielikums).

Mācību satura apguves norisē parādīts, kā pakāpeniski tiek sasniegtas standarta prasības zināšanu apgūvē, izpratnes veidošanā, kā arī prasmju un vērtībās balstītu ieradumu attīstīšanā. Ieteicamā mācību satura apguves norise veidota ar detalizētiem tematiem. Katrā tematā ir norādīti plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti, to skaitā ziņas (apraksta nozīmīgākās temata apguves rezultātā iegūtās zināšanas un izpratni par mācību jomas lielajām idejām), prasmes, vērtībās balstīti ieradumi un kompleksi sasniedzamie rezultāti (raksturo skolēna spēju koordinēti lietot zināšanas, prasmes un ieradumus jaunās, neierastās situācijās). Katra temata ietvarā iekļautas arī nozīmīgākās skolēna darbības, kas nepieciešamas šo rezultātu sasniegšanai.

Kursa apguvei paredzētas 210 stundas. Ieteikumus mācību darba organizācijai skatīt programmas sadaļā *Ieteikumi mācību darba organizācijai*. Programmas paraugam ir ieteikuma raksturs. Skolotāji var izvēlēties šo programmu vai arī pēc šī parauga izstrādāt savu programmu.

Mācību satura un pieejas akcenti

Vidējās izglītības satura īstenošanas mērķis ir vispusīgi attīstīts un lietpratīgs skolēns, kurš ir ieinteresēts savā intelektuālajā, sociāli emocionālajā un fiziskajā attīstībā, dzīvo veselīgi un droši, mācās ar prieku un interesi, sociāli atbildīgi līdzdarbojas sabiedrības norisēs un uzņemas iniciatīvu, ir Latvijas patriots.

Lietpratība jeb kompetence ir indivīda spēja kompleksi lietot zināšanas, prasmes un paust attieksmi, risinot problēmas reālās dzīves mainīgās situācijās. Tā ir spēja adekvāti lietot mācīšanās rezultātu noteiktā kontekstā (izglītības, darba, personiskajā vai sabiedriski politiskajā). Lietpratība jeb kompetence ir kompleksa – tā ietver zināšanas, izpratni, prasmes un ieradumus, kas balstīti vērtībās. Lai katrā mācību priekšmetā ikvienam skolēnam nodrošinātu mūsdienīgas lietpratības izglītību, būtiski ikvienam skolotājam, neatkarīgi no mācību priekšmeta, plānot un vadīt skolēna mācīšanos, izvirzot skaidrus sasniedzamos rezultātus, izvēloties atbilstošus un daudzveidīgus uzdevumus, sniedzot atbalstošu un attīstošu atgriezenisko saiti un iespēju mācīties iedziļinoties – skaidrot darbību gaitu, domāt par mācīšanos un sasniegto rezultātu; veidot fiziski un emocionāli drošu mācību vidi; regulāri sadarboties ar kolēģiem, kopīgi plānojot mācību satura īstenošanu un sekojot katra skolēna attīstības dinamikai, un veikt nepieciešamos uzlabojumus mācību procesā, ņemot vērā katra skolēna individuālās mācīšanās un attīstības vajadzības. Jāpieņem, ka klasē var būt skolēni no dažādu sabiedrības vai sociālo grupu ģimenēm ar atšķirīgu sociālo vai kultūras pieredzi, tāpēc skolēniem svarīga ir prasme kontrolēt emocijas. Skolotājam jāvada process tā, lai kopīgā mērķa sasniegšana veidotos no katra skolēna individuāla darba (piemēram, analizējot un praktiski pielietojot kāda laikmeta mūzikas specifiskās iezīmes un izteiksmes līdzekļus), apvienojot to kopīgā darbā.

Kolektīvās muzicēšanas programma veidota, īpaši ņemot vērā kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā mācību jomas nozīmīgus mācību satura un pieejas akcentus:

- mācību saturs un tā apguvei plānotais mācību process jomas mācību priekšmetos veidots, ņemot vērā kopīgās mākslu raksturojošās pazīmes un to nozīmi kultūras izpaušmēs;
- realizēt skolēna pašizpaušmi konkrētā mākslas veidā tā, lai skolēnam veidotos kompleksa kultūras izpratne un konkrētas zināšanas un prasmes tiktu apgūtas primāri vienā mācību priekšmetā, bet citos – attīstītas un papildinātas;
- mācīšanās primāri plānota kā kultūras piedzīvošana klātienē, gan iepazīstot konkrēto mākslas veidu (literatūra, vizuālā māksla, mūzika, teātra māksla) tā profesionālajās izpaušmēs mūsdienās un vēsturiskā attīstībā, gan skolēnam pašam mērķtiecīgi darbojoties un iepazīstot konkrētā mākslas veida izteiksmes līdzekļu nozīmi ideju atklāsmē pašizpaušmē; tas nepieciešams, lai nodrošinātu skolēnam nepastarpinātu informācijas ieguvu un, praktiski darbojoties, iespēju veidot savu izpratni;
- apgūt katra mākslas veida specifiskās prasmes, veidojot un attīstot atbilstošus ieradumus;
- attīstīt jaunrades un uzņēmējspējas, sadarbības un pašvadītas mācīšanās caurviju prasmes, lielu nozīmi ierādot sociāli emocionālajam mācīšanās procesam; mācību procesā pakārtoti attīstīt pārējās caurviju prasmes un atbilstoši mākslas veida specifikai – veidot estētisko, emocionālo, radošas darbības un mērķtiecīgas sadarbības pieredzi;
- sniegt mērķtiecīgu atbalstu, īpašu nozīmi pievēršot regulāram, sistemātiskam un jēgpilnam skolēna un skolotāja refleksijas procesam;
- kurss *Kolektīvā muzicēšana* veido skolēna – radoša muzicētāja, mūzikas valodas izziņātāja un pētnieka pratību. Īstenojot programmu, ir svarīgi palīdzēt skolēnam kļūt par ieinteresētu mūzikas klausītāju un izpildītāju, piedāvājot iespējas pašam iesaistīties daudzveidīgā muzicēšanas procesā;
- piedzīvot muzicēšanas prieku, līdzdarbojoties mūzikas kultūras notikumos Latvijā;
- apgūt radošās darbības principus un prasmes kolektīvajā muzicēšanā;
- veidot un izkopt savu muzikālo gaumi un estētiskos priekšstatus.

Mācību sasniegumu vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni

Vērtēšanas pieeja

Viens no svarīgākajiem priekšnoteikumiem, muzicējot kolektīvā, ir spēja izmantot skolā apgūto neierastās situācijās. Lietpratība ir esošās vērtēšanas prakses pārvērtēšana, atbilstoši saskaņojot vērtēšanas mērķi, formu un saturu. Vērtēšana, lai uzlabotu mācīšanos, ir efektīvas atgriezeniskās saites sniegšana skolēnam, dodot viņam iespēju un laiku uzlabot savu sniegumu, atbilstoši plānotajiem sasniedzamajiem rezultātiem un vērtēšanas kritērijiem.

Vērtēšanas norises laiku mācību procesā un biežumu, saturu, uzdevuma veidu, vērtēšanas formu un metodiskos paņēmienus, vērtēšanas kritērijus, vērtējuma izteikšanas veidu un dokumentēšanu izvēlas atbilstoši vienam no trim vērtēšanas mērķiem – diagnosticējošā, formatīvā vai summātīvā vērtēšana.

Vērtēšanai standartā ir noteikti šādi pamatprincipi:

- sistēmiskuma princips – mācību snieguma vērtēšanas pamatā ir sistēma, kuru raksturo regulāru un pamatotu, noteiktā secībā veidotu darbību kopums;
- atklātības un skaidrības princips – pirms mācību snieguma demonstrēšanas skolēnam ir zināmi un saprotami plānotie sasniedzamie rezultāti un viņa mācību snieguma vērtēšanas kritēriji;
- iekļaujošais princips – mācību snieguma vērtēšana tiek pielāgota ikviena skolēna dažātajām mācīšanās vajadzībām, piemēram, laika dalījums un ilgums, vide, skolēna snieguma demonstrēšanas veids, piekļuve vērtēšanas darbam;
- izaugsmes princips – mācību snieguma vērtēšanā, īpaši mācīšanās posma noslēgumā, tiek ņemta vērā skolēna individuālā mācību snieguma attīstības dinamika.

Vērtēšanas veidi:

- formatīvā vērtēšana, kas ir nepārtraukta ikdienas mācību procesa sastāvdaļa un nodrošina skolēnam un skolotājam atgriezenisko saiti par skolēna tā brīža sniegumu pret plānotajiem sasniedzamajiem rezultātiem. Formatīvo vērtēšanu īsteno
 - skolotājs, lai noteiktu skolēna mācīšanās vajadzības un sniegtu papildu atbalstu skolēnam, plānotu un uzlabotu mācīšanu,
 - skolēns, lai uzlabotu mācīšanos, patstāvīgi vērtētu savu un citu skolēnu sniegumu;
- diagnosticējošā vērtēšana, lai izvērtētu skolēna mācīšanās stiprās un vājās puses un noskaidrotu nepieciešamo atbalstu. Diagnosticējošo vērtēšanu īsteno skolotājs mācību procesa sākumā, lai noteiktu skolēna mācīšanās vajadzības un plānotu turpmāko mācīšanās procesu;
- summātīvā vērtēšana, to īsteno skolotājs, lai rezumētu skolēnu mācīšanās procesā (konkrētā temata noslēgumā) apgūto prasmju un zināšanu līmeni atbilstoši sasniedzamajiem rezultātiem.

Vērtēšanas saturs, kritēriji, formas un metodiskie paņēmieni

Kursa programmā tematu ietvaros paredzēti četru veidu plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti: ziņas, prasmes, vērtībās balstīti ieradumi, komplekss sasniedzamais rezultāts. Plānojot vērtēšanu, skolotājam svarīgi izvēlēties plānotajam skolēnam sasniedzamajam rezultātam atbilstošus kritērijus, metodiskos paņēmienus un uzdevumu vērtēšanas veidu.

Ziņas apguve parāda skolēna izpratni. Tā attiecas uz standartā plānotajiem skolēnam sasniedzamajiem rezultātiem, kas parasti sākas ar darbības vārdiem *saklausā, atdarina, apraksta, skaidro, pamato...* Plānoto skolēnam sasniedzamo rezultātu apguvi skolēns parāda, veicot uzdevumus, risinot problēmas, piedaloties sarunās vai diskusijās.

Prasmju apguvi skolēns demonstrē darbībā, piemēram, ritmizē, dzied, spēlē, improvizē, sacer, saklausā; to vērtē, izmantojot snieguma līmeņa aprakstu.

Ieradumus, kas balstīti vērtībās, skolēns demonstrē praktiskajā darbībā; tos vērtē, novērojot skolēna darbību ilgākā laikposmā, īpaši situācijās, kas ietver izvēles iespējas, piemēram attīsta ieradumu veidot cieņpilnas attiecības, kontrolējot un vadot savu uzvedību un emocijas, ievēro noteikumus sekmīgai sadarbībai, lai sasniegtu kopīgu rezultātu.

Kompleksajam sasniedzamajam rezultātam raksturīgs vairāku pazīmju kopums, ko vērtē, izvirzot atbilstošus snieguma vērtēšanas principus un ar katru darbību saistītus kritērijus. Komplekso sasniedzamo rezultātu vērtē, izmantojot snieguma līmeņa aprakstu (3. pielikums).

Kursa apguves prasības

Programmā piedāvāts piemērs kursa *Kolektīvā muzicēšana* beigšanas prasībām, kurā ir norādīti uzdevumi ar attiecīgo īpatsvaru kursa vērtējumā. Norādītais īpatsvars ir saistīts ar sasniedzamo rezultātu nozīmīgumu un mācību laiku, kas ir paredzēts to apguvei.

Prasības skolēnam kursa apguvei		Īpatsvars kursa vērtējumā (%)	
Radošie darbi tematu noslēgumā	Improvizācija	20	70
	Skandēšana	15	
	Versija mūzikā	20	
	Multimedialitāte mūzikā	15	
Radošais jaunrades darbs par skolēna izvēlētu tēmu		30	

Ieteikumi mācību darba organizācijai

Satura starpdisciplināritāte

Starpdisciplināritāti ir iespējams plānot tikai skolas līmenī atbilstoši tam, kurš mācību priekšmets ietilpst skolēna izvēlētajā mācību priekšmetu komplektā. Starppriekšmetu saikni var veidot gan ar pamatkursa programmas kursiem, gan ar padziļinātajiem kursiem.

Plānojot specializētā kursa satura apguvi, jāņem vērā, ka starp kursiem pastāv vairāki starpdisciplināritātes līmeņi, kas izpaužas gan kursu tematos, gan apgūstamajās prasmēs, tāpēc satura apguves saskaņošanai nepieciešama kursu skolotāju cieša savstarpēja sadarbība. Lai skolēns sasniegtu B2 (spēja lietot svešvalodu mācību un profesionālajām vajadzībām) valodas apguves līmeni vismaz vienā svešvalodā vidējās izglītības pakāpē, ne tikai svešvalodu, bet arī visu citu mācību priekšmetu skolotāju, to skaitā specializētā kursa *Kolektīvā muzicēšana*, uzdevums ir dot iespēju skolēniem uzlabot savas svešvalodu zināšanas ar mācību saturu saistītā kontekstā, piemēram, izmantojot daudzveidīgus mācību resursus svešvalodās, vadot stundas pilnībā vai daļēji svešvalodās, sadarbojoties ar svešvalodu skolotāju, iegūstot informāciju par kultūras, mākslas un mūzikas procesiem pasaulē no informācijas avotiem svešvalodās.

Vidējās izglītības pakāpē skolēnam jāspēj izmantot savas pamatzglītībā iegūtās digitālās iemaņas un zināšanas tādā mērā, lai varētu tās brīvi lietot arī citosursos; vidējās izglītības pakāpē tehnoloģiju mācību jomas – datorikas, programmēšanas un dizaina un tehnoloģiju – pamatkursos skolēni turpinās attīstīt prasmes tiešsaistes komunikācijas rīku izmantošanā, tekstu strukturēšanā, datu apstrādē un vizualizācijā, informācijas dizaina risinājumu izstrādē, to skaitā nošu partitūru veidošanā, mūzikas digitālā atskaņošanā; ieteicams visu kursu skolotājiem, to skaitā specializētā kursa *Kolektīvā muzicēšana* skolotājiem, plānot mērķtiecīgu digitālo prasmju izmantošanu sadarbībā ar tehnoloģiju mācību jomas skolotājiem, piemēram, kursa *Kolektīvā muzicēšana* tematā *Multimedialitāte mūzikā*.

Specializētā kursa *Kolektīvā muzicēšana* skolotājam jāveido cieša sadarbība ar *Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā* un *Sociālās un pilsoniskās* mācību jomas kursu skolotājiem, definējot katra kursa galvenos satura akcentus, lai mācību procesā skolēnam veidotos vienots redzējums par kultūras un sociālajiem procesiem un viņš vislietderīgāk spētu savas konkrētajā kursā apgūtās prasmes pielietot personības izaugsmes procesā, profesionālās karjeras veidošanā un ikdienas dzīvē.

Stundu sadalījums/grafiks

Specializēto kursu *Kolektīvā muzicēšana* iespējams īstenot viena mācību gada laikā vai ilgākā laika periodā. Kursa apguvi ieteicams plānot dubultstundu veidā vai modulāri, lai skolēnam mācību process nebūtu fragmentēts, tiktu dota pilnvērtīga iespēja iedziļināties un veikt kompleksus uzdevumus. Kursa apguvei ir paredzētas 210 stundas. Katra piedāvātā temata noslēgumā skolēns veic apjomīgāku kompleksu radošu uzdevumu, kas ir loģisks kursa apguves posma noslēgums. Tādējādi iespējams kursa apguvi plānot, gan tematus apgūstot vienu pēc otra, gan ar pārtraukumiem, ja nepieciešams veidot sasaisti ar kultūras notikumiem skolā, tuvējā apkārtnē, Latvijā, pasaulē.

Dažādas mācību darba organizācijas formas

Ieteicams satura apguvi plānot sistemātiski un pēctecīgi, vienojoties ar skolēniem par mācību uzdevumiem, kuri veicami regulāri, kā, piemēram, refleksija par sava radošā procesa pieredzi.

Rekomendējams mūzikas prasmju pilnveides procesu organizēt atbilstoši konkrēta skolēna interesēm un muzikālajām dotībām, sabalansējot individuālo un kolektīvo muzicēšanas un vingrināšanās procesu, gan atskaņojot, gan pārradot, gan pašiem sacerot savus jaunrades darbus. Skolotājs piedāvā stratēģijas, kopīgi ar skolēniem izstrādā kritērijus, kopīgi analizē un vērtē paveikto.

Specializētā kursa apgūvē tiek akcentēta skolēna spēja iesaistīties kolektīvā – sadarboties, gan muzicējot, gan veidojot radošos darbus. Skolēniem jāattīsta prasme organizēt mācību procesu, plānot patstāvīgo darbu, kā arī uzraudzīt un novērtēt savu un klasesbiedru sniegumu. Lai skolēns kursa apguves noslēgumā varētu patstāvīgi izstrādāt radošo darbu, kursa apguves laikā noderīgi izmēģināt dažādas ideju radīšanas, mācīšanās stratēģijas vai ieradumu veidošanu, piemēram, regulāri atzīmēt radošos impulsus, pārdomas, reflektējot par pieredzi.

Mācību satura apguves norise

Tematu secības un darbību struktūras paraugs

Improvizācija	Skandēšana	Versija mūzikā	Multimedialitāte mūzikā	Radošais darbs

1. IMPROVIZĀCIJA

Ieteicamais laiks temata apguvei: 40 stundas.

Temata apguves mērķis: praktiski darbojoties, attīstīt vokālās, ritma, kustību un instrumentālās improvizācijas prasmes un pielietot tās radošā darbībā, atskaņojot citu autoru darbus un radot savas kompozīcijas, kurās iekļauti improvizācijas elementi.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
• Improvizācija ir muzikālās daiļrades veids, kur skaņdarbs tiek radīts tā izpildīšanas procesā. • Improvizācijas veidi: vokālā, ritma, kustību un instrumentālā. • Radoša muzikālā darbība dod iespēju izprast mākslas ideju un procesu rašanos un attīstību. • Kultūras procesi gan rada, gan mākslas darbos pauž pārmaiņas sabiedrībā. • Improvizācija ir viena no mākslas izpausmēm. • Improvizācija spēj dažādot kultūras mantojuma daudzveidību un tā pārrādīšanas iespējas. • Improvizācijas procesā tiek ietverts bagātīgs mūzikas izteiksmes līdzekļu un tehniku pielietojums, piemēram, sketa dziedājums un <i>call&response</i>. • Kultūras un mākslas procesu pieredzēšana klātienē rada emocionālu, māksliniecisku, ētisku un estētisku pieredzi.	• Pilnveido izpratni par kultūras mantojuma daudzveidību un tā pārrādīšanas iespējām, izmantojot improvizācijas mākslu. • Saskata un analizē improvizācijas veidu un tehniku pielietojumu mūzikas piemēros un izpildītajā mūzikā. • Atšķir un salīdzina dažādos improvizācijas veidus (vokālā, ritma, kustību un instrumentālā), paņēmienu un tehnikas (sketa dziedājums, <i>call&response</i>, dotā impulsa turpināšana). • Attīsta prasmi klausīties un analizēt mūzikas piemēros izmantotos mūzikas izteiksmes līdzekļus un izmantotās improvizācijas tehnikas. • Prot pielietot dažādos improvizācijas veidus (vokālā, ritma, kustību un instrumentālā), paņēmienu un tehnikas (sketa dziedājums, <i>call&response</i>, dotā impulsa turpināšana) savā radošajā darbībā, pamato to pielietojumu.
Kompleksais sniedzamais rezultāts	Ieradumi
Atpazīst dažādo improvizācijas veidu un tehniku lietojumu mūzikā un spēj pats pielietot tos praktiskā darbībā, demonstrē apgūtās prasmes sevis radītā improvizācijā vai skaņdarbā, kas iekļauj improvizācijas elementus.	• Attīsta ieradumu radoši un mērķtiecīgi pašizpausties un gūt jaunu pieredzi dažādos izpausmes veidos. • Kolektīvi muzicējot, attīsta ieradumu piedzīvot kultūras un mākslas procesus klātienē, radot emocionālu, māksliniecisku, ētisku un estētisku pieredzi. • Veido un attīsta ieradumu nebaidīties kļūdīties un izmēģināt dažādas pieejas, izvērtējot savu radošā darba procesu un rezultātu, uzklusot dažādus viedokļus un izsakot argumentētu vērtējumu citiem, pauž cieņpilnu attieksmi pret atšķirīgu gaumi. • Attīsta ieradumu radīt, improvizēt, eksperimentēt un meklēt jaunus risinājumus, uzņemas iniciatīvu, mācās pastāstīt par savu muzicēšanas pieredzi. Izvērtē, izprot, pieņem vai noraida citu viedokli, argumentēti aizstāv savas idejas.

Temata apguves norise

Iepazīst improvizāciju kā vienu no mūzikas mākslas izpausmes veidiem.	Izzina improvizāciju kā nozīmīgu kultūras mantojuma sastāvdaļu. Iepazīst improvizācijas vingrinājumus un pielieto tos praktiskajā muzicēšanā. Improvizācijas uzdevumu piemēri: • skaniskās vides attēlojums dažādās dzīves situācijās, piemēram, sadzīves skaņu, pilsētas, skolas vai koncertu un festivālu vides improvizācija; • savstarpējās uzrunas formas, dažādu garstāvokļa noskaņu attēlošana sasveicinoties, brīvas vokālās sasaukšanās dažādās sadzīves situācijās; • attēlo un improvizē izvēlēto radio staciju ar dažādu skaņu un mūzikas instrumentu palīdzību; iztēles un fantāzijas skaņu etīdes; • dažādu dzīvnieku, putnu balsu atdarinājums; • teksta vai melodijas skandēšana brīvās ritma struktūrās, noskaņu – melodiju improvizēšana, kurām nav noteikta tonalitāte; • kolektīvā improvizācija – kolektīvā veido kādas mašīnas/aparāta vai instrumenta audiālu un/vai vizuālu atveidojumu; • rada improvizētu skaņas celiņu izvēlētam video fragmentam; • metriskās pulsācijas akcentu pielietojums improvizācijā, piemēram, soļojot (1 solis = 1 ceturtdaļa) ar zīlēm DI-DA-LE'/DU-E-A' izrunāt trioles, akcentējot pēdējo zilbi no katras trioles grupas; nākamajā solī izlaist 2. zilbi, salīgojot 1. un 2. astotdaļu trioles grupā; vingrinājumu ieteicams izpildīt, fonā skatot svinga mūzikai; • improvizē sketa dziedājumu, izmantojot brīvi izvēlētas zilbes, piemēram, <i>bī, bop, du, di</i>.
Praktiski darbojoties, pielieto improvizācijas veidus, paņēmienus un tehnikas.	Iepazīst improvizācijas veidus: ritma, vokālo, instrumentālo un kustību improvizāciju: • rondo un citās formās; • izmantojot uzslāņošanās principu; • jautājuma un atbildes (<i>call&response</i>) formā; • turpinot dotā impulsa virzību; izvēlētajā skaņkārtā (mažors, minors, pentatonika, blūzs utt.) – vokālā, instrumentālā; • melodijas harmonizācija (akordu maiņa); • izvēloties tautasdziesmu/skaņdarbu.
Kolektīvi muzicējot, lieto apgūtos improvizācijas paņēmienus citu autoru darbos.	Pielieto apgūtos improvizācijas paņēmienus praktiskajā muzicēšanā: • izprot autora pielietotos improvizācijas paņēmienus un prot tos pielietot praktiskā darbībā; • izmanto improvizācijas tehnikas un paņēmienus, ņemot vērā autora norādes; • izmanto personīgo kultūras pieredzi un māksliniecisko redzējumu, pārbaudot savas prasmes mācību uzdevumos, saskaņo tās ar savām vēlmēm un izvēlas atbilstošas improvizācijas tehnikas un paņēmienus; • spēj pamatot izvēlēto paņēmieni un tehniku lietojuma nepieciešamību un māksliniecisko vērtību.
Rada kompozīciju, kurā iekļauti improvizācijas veidi, paņēmieni un tehnikas.	Kompozīcijas, kurā izmantoti apgūtie improvizācijas paņēmieni, ieteicamie radīšanas soļi: • tēmas izvēle; • mūzikas instrumentu izvēle; • atbilstošu improvizācijas elementu izvēle; • atbilstošu māksliniecisko izteiksmes līdzekļu izvēle.
Publiski atskaņo gan citu autoru darbu, gan radīto kompozīciju, kurā iekļauti improvizācijas veidi, paņēmieni un tehnikas.	Citu autoru darbu un savas radītās kompozīcijas publiskās atskaņošanas soļi: • organizē sava darba publisku atskaņošanu; • pielieto iepriekš apgūtos improvizācijas paņēmienus sava vai cita autora darba atskaņojumā; • vērtē atbilstoši izstrādātajiem kritērijiem.

Metodiskais komentārs

Saturs.	Temats ietver skaņu īpašību iepazīšanu radošā darbībā – eksperimentējot, spontāni un apzināti, improvizējot ar skaņu rīkiem, mūzikas instrumentiem un balsi, radot skaņu gleznas, ritma, vokālās un instrumentālās improvizācijas. Temats aktualizē vienu no radošās darbības veidiem – improvizāciju: skaņdarba radīšanu tā izpildīšanas laikā. Improvizācija var būt spontāna un apzināta. Spontānās improvizācijas impulsam var piedāvāt dzejoļus, prozas fragmentus vai attēlus. Apzinātājā improvizācijā mudināt skolēnus izmantot mācību procesā apgūtās zināšanas, muzikālo darbības pieredzi un apgūtos ritma un skaņkārtiskos intonāciju modeļu ietvērumus. Improvizācijas veidi – vokālā, instrumentālā, muzikāli ritmiskā un kustību –paņēmienu un tehnikas, piemēram, <i>call&response</i>, dotā impulsa turpināšana, sketa dziedājums. Sketa dziedājums (improvizācijas tehnika) – improvizēts vokālais priekšnesums, kurā solists vai ansamblis, fonētiski atdarinot mūzikas instrumenta skaņējumu, izdzied jēdzieniski nesaistītas zilbes.
Caurviju prasmes.	Temata apguves procesā skolēns attīsta sadarbības prasmes, kritisko domāšanu un problēmu risināšanu, jaunradī un uzņēmējspēju, kā arī attīsta pašvadītu mācīšanos.
Papildu iespējas.	Koncerts, zibakcija, labdarības pasākums, koncertlektorijs u.c.

2. SKANDĒŠANA

Ieteicamais laiks temata apguvei: 40 stundas.

Temata apguves mērķis: praktiski darbojoties ar skandēšanas un melodeklamācijas partitūrām, attīstīt kolektīvās muzicēšanas prasmes un pielietot tās radošā darbībā.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes (attīsta, nostiprina)
• Skandēšana ir dzejas lasīšanas veids, ar balsi pasvītrojot uzsvērtās vai garās zilbes. • Tradicionālā mūzika – nozīmīga kultūras mantojuma daļa. • Teiktās dziesmas jeb rečitātīvs – latviešu tradicionālās vokālās mūzikas pamats. • Tautas mutvārdu daiļrade – skandējamās tautasdziesmas, teicamās dziesmas (šaura diapazona dziesmas, kuras tiek izpildītas pusdziedot, pusrunājot, katrai teksta zilbei atbilst viena nots), pasakas, teikas, anekdotes, nostāsti, tautas mūzika, dejas un rotaļas, rituāli, paražas u. c. • Vissenākais daudz balsības mūzikas slānis – burdona daudz balsība folklorā.	• Attīsta prasmi skandēt tautasdziesmas, parunas, sakāmvārdus un rotaļas, dzied teicamās dziesmas. • Attīsta prasmi sacerēt skandēšanas skaņu partitūras. • Apgūst prasmi dziedāt burdona daudz balsībā. • Prot reflektēt par personisko ieguldījumu muzicēšanas procesā, vērtējot māksliniecisko sniegumu, emocionālo pieredzi un savstarpējās sadarbības prasmes.

Kompleksais sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
Praktiski darbojoties, pielieto skandēšanas, dziedāšanas un ritma partitūras sacerēšanas prasmes skaņdarba atskaņošanas un radišanas procesā kolektīvajā muzicēšanā.	• Attīsta ieradumu skandēt, dziedāt, radīt, sacerēt, eksperimentēt un meklēt jaunus risinājumus, uzņemties iniciatīvu, izvērtēt, saprast, pieņemt vai noraidīt citu viedokli, argumentēti aizstāvēt savas idejas. Uzklauša citus un pauž cieņpilnu attieksmi pret atšķirīgu gaumi. • Attīsta ieradumu patstāvīgi izvērtēt mūzikas kultūras sasniegumus, veidojot izpratni par Latvijas nozīmību pasaulē, apzinās, ka mūzikas tradīcijas ir būtiska Latvijas kultūras mantojuma daļa.

Temata apguves norise

Iepazīst skandēšanu kā nozīmīgu Latvijas folkloras mantojuma daļu.	Izzina skandēšanu kā mūzikas tradīciju latviešu folklorā: • skandējot tautasdziesmas, sakāmvārdus, parunas un mīklas; • dziedot/rečitējot teicamās dziesmas un latviešu rotaļdziesmas. Skandēšanas vingrinājumu piemēri: • skandēšanas piemēru sacerēšana vai teksta izvēle, piemērojot atbilstošu ritma zīmējumu un apgūtos mūzikas izteiksmes līdzekļus; • skandēšana, izmantojot apgūtos mūzikas izteiksmes līdzekļus, mainot tempu, dinamiku, reģistru un tembru; • ritma un skandēšanas improvizācijas, izmantojot <i>Rondo</i> formu; • skandēšana augstā, vidējā un zemā reģistrā, izmantojot, piemēram, trīs balsīgas skandēšanas partitūras, kurās atveidoti dažādi tēli (piemēram, putniņš, kaķis un vectētiņš); • tautasdziesmu skandēšana dažādā taktismērā, izmantojot apgūtās ritma grupas.
Praktiski darbojoties, pielieto teicamās dziesmas kolektīvajā muzicēšanā.	Iepazīst teicamās – šaura diapazona dziesmas, kuras tiek izpildītas pusdziedot, pusrunājot (katrai teksta zilbei atbilst viena nots). Analizē dziesmas, izmantojot kritērijus – skaņkārtu, tempu, dinamiku, ritmu, melodiskā veidojuma tehniku, tekstu un formu, skaņveides paņēmienus un reģistru.
Praktiski darbojoties, pielieto burdona daudz balsību kolektīvajā muzicēšanā.	Pielieto apgūtos senākā daudz balsības dziedāšanas veida – burdona – paņēmienus praktiskajā muzicēšanā: • dziedot saucēja jeb teicēja dainu tekstus, teicamās un rečitējošās dziesmas šaurā melodijas apjomā; • pievienojoties locītājām, atkārtojot tekstu un vilcējām dziedot vienu gari vilktu skaņu; • iepazīstot burdonu dažādu dziesmu žanru sakārtojumu ciklos (grupās) – gadskārtu un ģimenes ieražu dziesmās; • meklējot saistību ar pārejas rituāliem (piemēram, apdziedāšanos kāzās); • teicot dziesmas, vilcēju daudz balsībā nemainot skaņas augstumu; • ievērojot, ka runas plūsma nosaka dziesmas melodiju un plūsmu.
Rada ritma un skaņu partitūru, kurā iekļauti skandēšanas, teicamo dziesmu un burdona daudz balsības elementi.	Izmantojot apgūtos skandēšanas, teicamo dziesmu un burdona daudz balsības elementus, sacer ritma un skaņu partitūru individuāli vai grupā.
Publiski atskaņo radīto ritma un skaņu partitūru, kurā iekļauti skandēšanas, teicamo dziesmu un burdona daudz balsības elementi.	Radītās ritma un skaņu partitūras publiskās atskaņošanas soļi: • organizē savu darbu publiskai atskaņošanai; • pielieto iepriekš apgūtos skandēšanas, teicamo dziesmu un burdona daudz balsības paņēmienus savas ritma un skaņu partitūras atskaņošanā; • vērtē atbilstoši izstrādātajiem kritērijiem.

Metodiskais komentārs

Saturs.	Temata ietvaros skolēns iepazīst latviešu folkloras tradīcijas. Skandēšana – dzejas lasīšanas veids, ar balsi pasvītrojot uzsvērtās vai garās zilbes. Skandējot ieteicams izmantot dabīgo runas plūdumu, pievērst uzmanību balss intonācijai, ievērojot uzsvērtās un neuzsvērtās zilbes. Praktiski darbojoties, muzicējot, izzina, iepazīst teicamās dziesmas, burdonu, piemēram, apdziedāšanās dziesmu pielietojumu dažādos godos – kāzās, precībās, kristībās, bērēs un talkās, kā arī iepazīst latviešu tautas mūzikā sastopamo dažādu dziesmu žanru sakārtojumu ciklos (grupās) – darba, gadskārtu ieražu, ģimenes ieražu, sadzīves, rotaļu un deju dziesmas. Temata ietvaros ieteicams turpināt iepazīt latviešu gadskārtu svētkus, apgūstot svētku svinēšanas tradīcijas, ja iespējams, muzicēšanā izmantojot tradicionālos latviešu mūzikas instrumentus. Skandēšanas ritma pavadījuma izveidei ieteicams izmantot pašizgatavotus skaņu rīkus (akmentiņi, kociņi u. tml.), otrreiz izmantojamus materiālus (kartona šķīvji, glāzes u. tml.), pielietot skanošos žestus (plaukstas, kājas, piesitieni pa stilbiem, knipji u.c.), kā arī muzikāli ritmiskās kustības mūzikas pavadībā.
Caurviju prasmes.	Temata apguves procesā skolēns attīsta sadarbības prasmes, kritisko domāšanu un problēmu risināšanu, jaunradi un uzņēmējspēju, kā arī attīsta pašvadītu mācīšanos.
Papildu iespējas.	Koncerts, zibakcija, labdarības pasākums, koncertlektorijis u.c.

3. VERSIJA MŪZIKĀ

Ieteicamais laiks temata apguvei: 40 stundas.

Temata apguves mērķis: praktiski darbojoties, analizēt dažādu izpildītāju sniegumu mūzikā un, iedvesmojoties no pieredzētā, radīt jaunas mūzikas versijas.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
• Versija mūzikā – viens no diviem vai vairākiem skaņdarba variantiem. • Kaverversija – skaņdarba, dziesmas atšķirīga versija, parasti to ieskaņo cits mūziķis vai grupa. • Pārradīta versija – radošā procesā pārveidota citāda mūzikas versija. • Versija mūzikā – nozīmīga mākslas izpausme, kas veido kultūras mantojuma daudzveidību, sniedzot dažādas pārradīšanas iespējas. • Autentiska jeb mūzikas stilam atbilstoša un mūsdienīga kaverversija pauž dažādus vēstījumus. • Savas kaverversijas radīšanas procesā ņem vērā citu radītās skaņdarbu versijas.	• Pilnveido prasmi analizēt kultūras mantojuma daudzveidību un tā pārradīšanas iespējas. • Salīdzina un vērtē dažādu izpildītājmākslinieku skaņdarbu versijas, raksturojot izpildījuma atbilstību konkrētiem mūzikas stilu un virzieniem. • Attīsta prasmi radīt savas versijas mūzikā – mainīt sastāvu, pārlikt izvēlēto skaņdarbu uz citu mūzikas stilu un/vai žanru. • Prot radīt vienkārša skaņdarba versiju, izmantojot apgūtos pārradīšanas paņēmienus. • Saklausā un izvērtē autentiskas un mūsdienīgas mūzikas versijas atšķirīgo izpildījumu, kā arī personiskā pieredzes izpausmes.
Kompleksais sasniegtais rezultāts	Ieradumi
Praktiski darbojoties, pielieto apgūtos paņēmienus skaņdarba atskaņošanas un pārradīšanas procesā kolektīvajā muzicēšanā, radot savu mūzikas versiju.	• Attīsta ieradumu radoši un mērķtiecīgi pašizpausties un gūt jaunu pieredzi, muzicējot dažādos stilos un virzienos. • Veido un attīsta ieradumu nebaidīties kļūdīties un izmēģināt dažādas pieejas, izvērtējot sava radošā darba procesu un rezultātu, uzklausot dažādus viedokļus un izsakot argumentētu vērtējumu citiem.

Temata apguves norise

Aktualizē pārrādīšanas paņēmienus mūzikas versijas radīšanas procesā.	Iepazīst pārrādīšanas paņēmienus un pielieto tos praktiskajā muzicēšanā. Iestudē skaņdarba versiju, mainot tās: • stilu; • žanru; • izmantotos mūzikas instrumentus; • izpildījuma/atskaņojuma veidu, piemēram, vokālo mūziku pārveidojot par instrumentālu, vai otrādi. Radot kaverversiju, eksperimentē, izmantojot: balsi, skaņdarba nokrāsu, instrumenta spēles paņēmieni, skaņu, runu, balsi, troksni, skaniskumu un klusumu.
Praktiski lieto dažādus pārrādīšanas paņēmienus.	Veido mūzikas versijas izvēlētajiem skaņdarbiem: • dažādos stilos; • atšķirīgos žanros; • dažādos virzienos; • dažādojot mūzikas izteiksmes līdzekļus; • izmainot skaņdarba atskaņotājsastāvu.
Iestudē izvēlēta skaņdarba mūzikas versiju, kurā iekļauti pārrādīšanas paņēmieni.	Tautasdziesmu, tautas mūzikas un citu autoru skaņdarbu izmantošana savas mūzikas versijas radīšanai.
Publiski atskaņo izvēlēta skaņdarba mūzikas versiju.	Savas radītās skaņdarba versijas publiskās atskaņošanas soļi: • organizē darbu publiskai darba atskaņošanai; • pielieto iepriekš apgūtos pārrādīšanas paņēmienus izvēlēta darba atskaņojumā; • vērtē atbilstoši izstrādātajiem kritērijiem.

Metodiskais komentārs

Saturs.	Temata pieeja veidota tā, lai skolēnu rosinātu iedziļināties, izprast un vērtēt dažādu sabiedrības grupu un vēsturisko laikmetu iezīmes kultūrā, mūzikā un mākslā dažādos pasaules reģionos. Temata ietvarā iepazīties ar dažādu stilu, žanru un virzienu pazīmēm, piemēram, klasicismam raksturīgās skaidrās formas, minimālismam – atkārtotojot tematiskie materiāli un ekspresionismam – atonalitāte. Tas nepieciešams, lai efektīvāk tās pielietotu savas mūzikas versijas radīšanā. Iepazīstot konkrētus mūzikas skaņdarbus un to dažādās kaverversijas, rosināt skolēnu interesi un papildināt zināšanas. Temata noslēgumā skolēni rada versiju paša izvēlētam skaņdarbam, kurā, piemēram, pārveido to, izmantojot cita virziena vai žanra iezīmes. Praktiskajā darbībā ieteicams izmantot pēc iespējas dažādākas darba un satura formas, lai demonstrētu radīto mūzikas versiju.
Caurviju prasmes.	Temata apguves procesā skolēns attīsta sadarbības prasmes, kritisko domāšanu un problēmu risināšanu, jaunradi un uzņēmējspēju, kā arī attīsta pašvadītu mācīšanos.
Papildu iespējas.	Koncerts, zibakcija, labdarības pasākums, koncertlektorijis u.c.

4. MULTIMEDIALITĀTE MŪZIKĀ

Ieteicamais laiks temata apguvei: 40 stundas.

Temata apguves mērķis: praktiski darbojoties, izmantojot informācijas tehnoloģijas un dažādu audio/video mākslu elementus, radīt multimediju darbu.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
Multivide – tehniski organizēts vairāku komunikācijas vai informācijas reproducēšanas un apstrādes veidu (skaņas, attēla, video, teksta) kopums. Straumēšana ir multivides audio vai/un video datņu pārraides process tīklā <i>Internet</i>, nodrošinot vienmērīgu informācijas plūsmu, kurai saņēmējs var piekļūt reāllaikā. Multivide ir saziņas veids, kur tiek izmantotas dažāda satura formas, piemēram, teksts, audio, skaņas apstrāde, attēls, animācija vai video kombinācijas. Multivides failus pielieto dažādās informācijas tehnoloģiju ierīcēs un straumēšanā. Multimediju mākslas darbs – dažādu audiomākslas un vizuālās mākslas elementu apvienojums jaundarbā, kur ietverti gan akustiski, gan virtuāli projekti.	Attīsta prasmi reproducēt informāciju un izmantot dažādus multimediju apstrādes veidus. Iepazīst informācijas tehnoloģiju un straumēšanas izmantošanas iespējas mūzikā un attīsta prasmi tās pielietot muzicēšanas procesā. Attīsta prasmi izvērtēt multimediju darbu piemērus un analizēt pielietoto informācijas tehnoloģiju nepieciešamību. Attīsta prasmi lietpratīgi un atbildīgi atlasīt, pielietot daudzveidīgas multivides satura formas un mērķtiecīgi tās izmantot jaundarbā.
Kompleksais sasniegtais rezultāts	Ieradumi
Izzinot multivides satura formu un rīku iespējas, praktiski darbojoties, rada multimediju darbu.	Attīsta ieradumu pielietot multivides satura formas un rīkus radošajā darbībā. Veido un attīsta ieradumu nebaidīties kļūdīties un izmēģināt dažādas pieejas, izvērtējot savu radošā darba procesu un rezultātu, uzklusot dažādus viedokļus un izsakot argumentētu vērtējumu citiem.

Temata apguves norise

Aktualizē un apzina multimediju satura formu un rīku iespējas mūzikā.	Iepazīst dažādās multivides satura formas, rīkus un to iespējas mūzikā: muzicēšanas procesā izmanto digitālās vides un tehnoloģiju iespējas, lai papildinātu priekšnesumu ar dažādiem audiāliem un vizuāliem efektiem, piemēram, animācijām; izvēlas un piemeklē mūziku kādam literāram darbam, piemēram, dzejolim, aktualizējot multimediju satura iespējas un izpausmes; eksperimentē ar dažādu tehnoloģiju lietojumu, muzicējot kolektīvā, piemēram, lieto cilpas (<i>loop</i>) pedāli, tiešsaistē pieejamās cilpas (<i>loop</i>) programmas, bungu mašīnas, DJ pultis, <i>sample</i>) u. c.
Kolektīvi muzicējot, lieto un eksperimentē ar dažādām satura formām un multimediju rīkiem.	Multimediju darba radīšanas procesā: apvieno dažādus mākslas veidus; izmanto pieejamās tehnoloģijas un multimediju rīkus; pauž vēstījumu par kādu sev aktuālu problēmu, izmantojot vārdu, mūziku un multimediju rīkus kā izteiksmes līdzekļus.

Rada multimedijālo darbu.	Veido priekšnesumu, kas iekļauj multimedijālas formas, piemēram, mūzikas videoklips izvēlētai dziesmai vai skaņdarbam.
Publiski demonstrē radīto multimedijālo darbu.	Radītā multimedijālā darba publiskās atskaņošanas soļi: • organizē darbu publiskai atskaņošanai; • darba atskaņošanā pielieto iepriekš apgūtās satura formas un multimedijālos rīkus;vērtē atbilstoši izstrādātajiem kritērijiem.

Metodiskais komentārs

Saturs.	Temata ietvarā iepazīst skaņu pastiprinošo un modificējošo iekārtu darbības principus un digitālo avotu piedāvātās iespējas mūzikas atskaņošanas un radīšanas procesā. Praktiski darbojoties, pielieto tīmekļa piedāvātās bezmaksas skaņas ierakstīšanas un apstrādes programmas. Ieteicams izmantot skolā pieejamos IT un digitālos rīkus, kā arī sadarboties ar datorikas, programmēšanas, literatūras, vizuālās mākslas, teātra mākslas un dizaina un tehnoloģiju skolotājiem. Šis temats ir visvairāk vērsts uz starpdisciplināritāti, jo tiek izmantoti arī citu mākslas veidu izteiksmes līdzekļi.
Caurviju prasmes.	Temata apguves procesā skolēns attīsta sadarbības prasmes, kritisko domāšanu un problēmrisināšanu, jaunradi un uzņēmējspēju, digitālās prasmes, kā arī attīsta pašvadītu mācīšanos.
Papildu iespējas.	Koncerts, zibakcija, labdarības pasākums, koncertlektorijis, mūzikas videoklipa veidošana, skaņu ierakstu studijas apmeklējums u.c.

5. RADOŠAIS DARBS

Ieteicamais laiks temata apguvei: 50 stundas.

Temata apguves mērķis: īstenot radošu darbu, sākot no idejas/tēmas/vēstījuma veida izvēles, līdz notikuma realizācijai. Piemēram, radīt jaundarbu, improvizēt, radīt mūzikas versijas, noorganizēt koncertu, akciju, projektu u.tml.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
• Radoša projekta idejisko pamatu veido indivīda kultūras pieredze un zināšanas, attieksme pret procesiem sabiedrībā, intelekts, dzīves uzskati. • Muzicējot kolektīvā, skolēns pilnveido izvēlēta instrumenta spēli, kā arī kopīgo ansambļa izjūtu un spēju sadarboties. • Sadarbojoties kolektīvā, analizē, diskutē par sava darba rezultātu un pieņem atšķirīgus viedokļus. • Analizē savu pieredzi, piedzīvo pozitīvas emocijas radošā darba īstenošanas gaitā un gandarījumu, realizējot radošās darbības veikumu. • Prezentē radošā procesa rezultātu un gaitu.	• Attīsta prasmi ģenerēt jaunas mākslinieciskas idejas, paužot personisko attieksmi pret norisēm sabiedrībā, aktualitātēm mākslā, demonstrējot radošumu. • Prot sadarboties, kolektīvi muzicējot. • Nosakot radošā projekta mērķi, prot izvēlēties tā īstenošanai piemērotus mākslinieciskos izteiksmes līdzekļus un prasmīgi tos izmantot. • Grupā vai individuāli īsteno radošā sadarbībā veidotu projektu. Eksperimentējot īsteno radošo risinājumu. • Prot argumentēti izvērtēt sava mākslinieciskā snieguma vājās un stiprās puses. • Prot pielāgot uzstāšanās saturu, formu un izpildījumu situācijai un auditorijai, piedāvājot izvērtu savu izvēļu/apgalvojumu pamatojumu. • Darbojas motivēti un konstruktīvi domubiedru grupā, lai radošā sadarbībā veidotu projektu, un reflektē par grupas veidošanas procesu, darba gaitas plānošanu un organizāciju. • Attīsta prasmi sadarboties ar auditoriju, analizēt un diskutēt par sava darba rezultātu un pieņem atšķirīgus viedokļus.

Kompleksais sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
Īsteno radošu projektu, sākot no idejas/tēmas/vēstījuma veida izvēles, līdz notikuma realizācijai.	• Attīsta ieradumu radoši un mērķtiecīgi pašizpausties un gūt jaunu pieredzi, praktiski realizējot savu radošo ideju. • Veido un attīsta ieradumu nebaidīties kļūdīties un izmēģināt dažādas pieejas, izvērtējot sava radošā darba procesu un rezultātu, uzklausat dažādus viedokļus un izsakot argumentētu vērtējumu citiem.

Temata apguves norise

Radošā darba idejas formulēšana.	• Apzina un izvērtē iegūtās zināšanas, iespaidus un pieredzi līdzšinējos kursa tematos, kas pašam un sabiedrībai ir svarīgs kultūrā. • Ģenerēt jaunas mākslinieciskas idejas, paužot personisko attieksmi pret norisēm sabiedrībā, aktualitātēm mākslā, demonstrējot radošumu.
Plāno radošā darba tapšanas procesu un nepieciešamos resursus tā realizēšanai.	• Formulē darba ideju, izvēlas un pamato mērķauditoriju, plāno realizācijas laika grafiku. • Plāno nepieciešamos resursus idejas realizācijai. • Plāno sagatavošanas procesu, nepieciešamos soļus un katrai aktivitātei nepieciešamo laiku. • Izvirza kritērijus projekta realizācijai un kvalitātes rādītājiem.
Sacer, improvizē, rada mūzikas versijas, lieto IT tehnoloģijas, eksperimentē, mēģina un sagatavo radošo darbu.	• Sagatavo nošu materiālus, nepieciešamos mūzikas instrumentus, skaņu rīkus u. c. materiālus, kas nepieciešami idejas realizācijai. • Improvizē, komponē, pieraksta muzikālās idejas un mēģina, iestudējot instrumentālu vai vokāli instrumentālu skaņdarbu izvēlētajā tematikā un stilistikā. • Mākslinieciskās jaunrades procesā veido savu muzikālu priekšnesumu.
Pilnveido un īsteno radošo darbu.	• Grupā prezentē savu radošā darba ideju, raksturo un pamato tā kultūras, sociālo, izklaides un tirgus vērtību. Paškritiski pārskata sagatavoto muzikālo priekšnesumu, ja nepieciešams, veic korekcijas un pilnveido. • Veic izpēti par reklāmas nepieciešamību radošā projekta realizācijai konkrētai auditorijai. • Izvēlas sev piemērotu prototipu un pēc nepieciešamības izstrādā reklāmas materiālus – afišas, programmas, anotācijas, audio un videoreklāmas.
Demonstrē radošā darba galarezultātu.	• Demonstrē radošā darba galarezultātu – muzikālo priekšnesumu, kompozīciju koncertsituācijā izvēlētajai auditorijai, komentē darba saturu un galvenās idejas.
Izvērtē un analizē radošā darba pieredzi, savu un citu sniegumu un galarezultātu.	• Reflektē un grupā pārrunā realizētos mākslinieciskos un praktiskos risinājumus. • Vērtē un analizē savu un pārējo dalībnieku māksliniecisko sniegumu un/vai sadarbības rezultativitāti.

Metodiskais komentārs

Saturs.	Temata ietvaros aktualizē un nostiprina apgūtās zināšanas, mācoties apzināti lietot apgūtos mūzikas izteiksmes līdzekļus. Temata pieeja veidota tā, lai skolēnam būtu radīta iespēja visos tematos iegūtās zināšanas un prasmes realizēt praktiskā darbībā – kursa beigās īstenojot radošu darbu. Grupu darbā, sagatavojot muzikālu priekšnesumu, kopā ar skolēniem ieteicams izstrādāt priekšnesuma kritērijus. Izvēloties dziesmas, jāvienojas, kādi būs dziesmu pavadījumi, kurus instrumentus spēlēs u. tml. Skolotāja uzdevums ir atbalstīt skolēnu individuālās vajadzības pašvadītas mācīšanās nodrošināšanai un vadīt radošā darba piedzīvošanas un realizācijas procesu. Skolēni izvirza mērķus radošam darbam – rada idejas, pamato savu viedokli un īstenojamā projekta, priekšnesuma aktualitāti. Tas var būt gan jau izvēlēta skaņdarba pārlikums citam atskaņotājsastāvam, gan muzikāla jaunrade. Izvēlas idejas īstenošanai piemērotus dažādu mākslas veidu izteiksmes līdzekļus un prasmīgi tos izmanto, sadarbojas kolektīvā muzicēšanas procesā. Sacer skaņdarbu, ievērojot žanru atšķirības un lietojot tam atbilstošos izteiksmes līdzekļus, argumentēti analizē un izvērtē sava mākslinieciskā snieguma vājās un stiprās puses kā arī reflektē par personisko ieguldījumu muzicēšanas procesā, vērtējot māksliniecisko sniegumu, emocionālo pieredzi un savstarpējās sadarbības prasmes.
Caurviju prasmes.	Temata apguves procesā skolēns attīsta sadarbības prasmes, kritisko domāšanu un problēmu risināšanu, jaunradi un uzņēmējspēju, digitālās prasmes, kā arī attīsta pašvadītu mācīšanos.
Papildu iespējas.	Sadarboties ar citu <i>Kultūra un māksla I</i> kursu – <i>Kultūra un māksla I</i> vizuālā māksla, teātra māksla un pamatkursa <i>Literatūra I</i> skolotājiem, lai plānotu skolēnu sadarbību radošajā procesā. Var veidot laikmetīgas mākslas projektu, kurā līdzīga nozīme ir vairākiem mākslas veidiem, piemēram, veidojot smilšu gleznas un izpildot muzikālas improvizācijas ar atbilstošu mūzikas instrumentu u. tml.

PIELIKUMI

1. pielikums. Mācību līdzekļi

Mācību satura apguvei izmantojamie avoti un literatūra

Noderīgie resursi visiem kursa tematiem

Literatūra

Aebersold, J. *How to play jazz and improvise*. New Albany: Jamey Aebersold Jazz 1998. 103. lpp.
ISBN-10: 1-56224-122-2.

Avramecs, B., Muktupāvels, V. *Mūzikas instrumentu mācība. Tradicionālā un populārā mūzika*. Rīga: Musica Baltica, 1997, 277. lpp. ISBN 9984588246

Batņa, L. *Skandēšanas partitūras*. Rīga: Musica Baltica. 2013. 52. lpp.

Line, A. *Džeza pētniecība Baltijas valstīs [tiešsaistē]*. Rīga: Mūzikas Saule, 2020 [skatīts 2023. g. 15. febr.].

Pieejams: https://www.lmic.lv/uploads/kcfinder/files/Muzikas_Saule_2020_02_LMIC.pdf

Tihovska, I., Šmite, Z., Cepurniece, I. *Teiktās dziesmas [tiešsaistē]*. Rīga: Latvijas Nacionālais kultūras centrs, 2021 [skatīts 2023. g. 15. febr.]. Pieejams: https://nematerialakultura.lv/wp-content/uploads/TeiktaasDziesmas2021_labots.pdf

Vaughan, T. *Multimedia: making it work*, 8. izdevums. The McGraw-Hill Companies 2011. 465. lpp.
ISBN: 978-0-07-174850-6.

Interneta resursi

Britannica [tiešsaistē] – [skatīts 2023. g. 15. febr.]. Pieejams: <https://www.britannica.com/>

Klasiskās mūzikas radio [tiešsaistē] – [skatīts 2023. g. 15. febr.]. Pieejams: <https://www.classicfm.com/>

Online bungu mašīna – [skatīts 2023. g. 15. febr.]. Pieejams: <https://drumbit.app/>

Nacionālā enciklopēdija [tiešsaistē] – [skatīts 2023. g. 15. febr.]. Pieejams: <https://enciklopedija.lv>

Latviešu folkloras krātuves digitālais arhīvs [tiešsaistē] – [skatīts 2023. g. 15. febr.]. Pieejams: www.garamantas.lv

Latvijas kultūras kanons [tiešsaistē] – [skatīts 2023. g. 15. febr.]. Pieejams: <https://kulturaskanons.lv/>

Letonika [tiešsaistē] – [skatīts 2023. g. 15. febr.]. Pieejams: <https://www.letonika.lv>

Latvijas Nacionālais Kultūras centrs [tiešsaistē] – [skatīts 2023. g. 15. febr.].

Pieejams: https://metodiskiemateriali.lnkc.gov.lv/macibu-materiali/?filter_kategorij=Muzika

Online mūzikas laboratorija [tiešsaistē] – [skatīts 2023. g. 15. febr.].

Pieejams: <https://musiclab.chromeexperiments.com/Experiments>

Mūzikas skolotāju programma [tiešsaistē] – [skatīts 2023. g. 15. febr.]. Pieejams: <https://www.musictechteacher.com>

Skaņumāja [tiešsaistē] – [skatīts 2023. g. 15. febr.]. Pieejams: www.muzikanti.lv

Oxford Music [tiešsaistē] – [skatīts 2023. g. 15. febr.]. Pieejams: <https://www.oxfordmusiconline.com>

Virtuālās klavieres [tiešsaistē] – [skatīts 2023. g. 15. febr.]. Pieejams: <https://virtualpiano.net/>

Zigmara Liepiņa mājas lapa [tiešsaistē] – [skatīts 2023. g. 15. febr.]. Pieejams: <http://www.zigmarsliepins.lv>

Nošu rakstīšanas programmas [tiešsaistē] – [skatīts 2023. g. 15. febr.]. Pieejams: www.flat.io; www.noteflight.com; www.scores.com <https://musescore.org/en>

Citi ieteicamie mācību līdzekļi

Mūzikas enciklopēdijas, vārdnīcas, mūzikas mācību, teorijas grāmatas, nošu krājumi pēc izvēles, atbilstoši konkrētam mūzikas stilam.

Nošu partitūras, skandēšanas partitūras, uzskates materiāli.

Karla Orfa instrumentārijs, mūzikas instrumenti.

Nošu pultis, kamertonis, metronoms, tāfele ar nošu līnijām, spogulis.

IT un ierīces, kuras ir savietojamas ar IT – portatīvie datori, digitālie planšetdatori vienas grupas darba nodrošināšanai – komplekts lietošanai, projektors, datu kamera; skandas; audioieraksta sistēma; mikrofons; videokamera; interaktīvā tāfele.

2. pielikums. Specializētajā kursā *Kolektīvā muzicēšana* plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti optimālajā mācību satura apguves līmenī

K.O.1.6. Atšķir dažādu mūzikas vēstures periodu un laikmetīgās mūzikas skaņdarbus un tos raksturojošos mūzikas valodas elementus (melodiju, skaņkārtu, ritmu, metru, tempu, dinamiku, mūzikas formu), analizē to lietojuma mērķus konkrētā komponista mūzikas valodā, pastarpināti atklājot sava laika sabiedrības vērtības un idejas. Raksturo stilistikas izpausmes Latvijas komponistu mūzikā.

K.O.1.7. Radošā muzikālā darbībā improvizē, izmantojot mūzikas izteiksmes līdzekļus (melodiju, skaņkārtu, ritmu, metru, tempu, dinamiku, mūzikas formu).

K.O.1.8. Sadarbojas kolektīvā muzicēšanas procesā. Sacer skaņdarbu, ievērojot žanru atšķirības un lietojot tam atbilstošos izteiksmes līdzekļus. Veido skandēšanas partitūru. Reflektē par personisko ieguldījumu muzicēšanas procesā, vērtējot māksliniecisko sniegumu, emocionālo pieredzi un savstarpējās sadarbības prasmes.

K.O.2.8. Analizē savu kā mākslas darba uztvērēja (skatītāja, klausītāja, lasītāja), kultūras un sabiedriskos procesos iesaistīta dalībnieka pieredzi personiski nozīmīgu vērtību sistēmas veidošanā. Sarunā ar vienaudžiem prot pamatot savu viedokli par kultūras un mākslas nozīmi katra personībā.

K.O.3.1. Īsteno radošu projektu (piemēram, mākslas akciju, koncertprojektu, literāru jaunrades darbu, skatuvisku priekšnesumu, performanci), lai uzlabotu dzīves kvalitāti, veidotu estētisku vidi, paustu savu nostāju un risinātu sabiedrībai svarīgus jautājumus. Radošo procesu dokumentē, analizē, prezentē un par to reflektē.

K.O.3.4. Pamatojoties uz dzīves un mākslas procesu novērojumiem, estētiskiem un ētiskiem impulsiem, ģenerē jaunas mākslinieciskas idejas, formulē savu personisko attieksmi pret sabiedrībai un pašam nozīmīgām idejām un procesiem. Izvēlas radošā projekta mērķus atbilstoši formulēto ideju nozīmīgumam un īstenošanas iespējām.

K.O.3.5. Pēta kultūras jomas un radošo organizāciju struktūru. Iepazīst šo jomu specifiskas profesijas (izstādes kurators, mūzikas izpildītāja vai literāta aģents, tulkotājs, kultūras projektu menedžeris, skaņu, gaismu operators, videooperators, režisors, producents u. c.), klātienē pētot profesijā strādājošos. Plāno un organizē sava radošā projekta gaitu, sadarbojas komandas veidošanā atbilstoši izvēlētai un iepazītai mākslas veida specifikai.

K.O.3.6. Praksē pārbauda plānoto uzdevumu risināšanas paņēmienus radošā projekta īstenošanai, veido prototipus iecerētajam produktam, grupā pārrunā un izvēlas idejai atbilstošāko, konkrētai situācijai piemērotāko un realizācijā iespējamu risinājumu. Dokumentē eksperimentu un risinājumu izvēles gaitu.

K.O.3.7. Izvērtē radošā projekta mērķu realizāciju un īstenošanas procesu, t. sk. izvēlēto māksliniecisko līdzekļu iedarbību uz skatītāju vai radošā darba uztvērēju, darba procesu un sava vai katra grupas dalībnieka ieguldījumu mērķa sasniegšanā. Analizē vai modelē, kā šo produktu uztvers citi (piemēram, cita paaudze, kopiena, reģiona kultūrai piederīgie).

K.O.3.8. Radošā projekta vai literāra darba radošā interpretācijā saskata un izvērtē domubiedru grupas un profesionāļu viedokļus par atšķirīgu līdzekļu izmantošanu līdzīgas tematikas darbos, akceptējot dažādus viedokļus. Argumentācijai izmanto avotus, t. sk. tīmekļa resursus, ievērojot atsauču lietošanu un autortiesību normas.

K.O.3.9. Piedzīvo radoša procesa un jaunrades prieku, pozitīvas emocijas vizuālajā mākslā, mūzikā, literārā darbībā, skatuviskā priekšnesumā vai uzvedumā, improvizācijā un rezultatīvā komandas sadarbībā.

Sasniedzamo rezultātu apguve pa tematiem/sadalījums pa tematiem

Improvizācija

Kompleksais sasniedzamais rezultāts:

Praktiski darbojoties, pielieto skandēšanas, dziedāšanas un ritma partitūras sacerēšanas prasmes skaņdarba atskaņošanas un radīšanas procesā kolektīvajā muzicēšanā.

- Pilnveido izpratni par kultūras mantojuma daudzveidību un tā pārradīšanas iespējām, izmantojot improvizācijas mākslu.
- Saskata un analizē improvizācijas veidu un tehniku pielietojumu mūzikas piemēros un izpildītajā mūzikā.
- Atšķir un salīdzina dažādos improvizācijas veidus (vokālā, ritma, kustību un instrumentālā), paņēmienus un tehnikas (sketa dziedājums, *call&response*, dotā implusa turpināšana).
- Attīsta prasmi klausīties un analizēt mūzikas piemēros izmantotos mūzikas izteiksmes līdzekļus un izmantotās improvizācijas tehnikas.
- Prot pielietot dažādos improvizācijas veidus (vokālā, ritma, kustību un instrumentālā), paņēmienus un tehnikas (sketa dziedājums, *call&response*, dotā implusa turpināšana) savā radošajā darbībā, pamato to pielietojumu.

Skandēšana

Kompleksais sasniedzamais rezultāts:

Praktiski darbojoties, pielieto skandēšanas, dziedāšanas un ritma partitūras sacerēšanas prasmes skaņdarba atskaņošanas un radīšanas procesā kolektīvajā muzicēšanā.

- Attīsta prasmi skandēt tautasdziesmas, parunas, sakāmvārdus un rotaļas, dzied teicamās dziesmas.
- Attīsta prasmi sacerēt skandēšanas skaņu partitūras.
- Apgūst prasmi dziedāt burdona daudz balsībā.
- Prot reflektēt par personisko ieguldījumu muzicēšanas procesā, vērtējot māksliniecisko sniegumu, emocionālo pieredzi un savstarpējās sadarbības prasmes.

Versija mūzikā

Kompleksais sasniedzamais rezultāts:

Praktiski darbojoties, pielieto apgūtos paņēmienus skaņdarba atskaņošanas un pārradīšanas procesā kolektīvajā muzicēšanā, radot savu mūzikas versiju.

- Pilnveido prasmi analizēt kultūras mantojuma daudzveidību un tā pārradīšanas iespējas.
- Salīdzina un vērtē dažādu izpildītājmākslinieku skaņdarbu versijas, raksturojot izpildījuma atbilstību konkrētiem mūzikas stiliem un virzieniem.
- Attīsta prasmi radīt savas versijas mūzikā – mainīt sastāvu, pārlikt izvēlēto skaņdarbu uz citu mūzikas stilu un/vai žanru.
- Prot radīt vienkārša skaņdarba versiju, izmantojot apgūtos pārradīšanas paņēmienus.
- Saklausa un izvērtē autentiskas un mūsdienīgas mūzikas versijas atšķirīgo izpildījumu, kā arī personiskā pienesuma izpausmes.

Multimedialitāte mūzikā

Kompleksais sasniedzamais rezultāts:

Izzinot multivides satura formu un rīku iespējas, praktiski darbojoties, rada multimediju darbu.

- Attīsta prasmi reproducēt informāciju un izmantot dažādus multimediju apstrādes veidus.
- Iepazīst informācijas tehnoloģiju un straumēšanas izmantošanas iespējas mūzikā un attīsta prasmi pielietot muzicēšanas procesā.
- Attīsta prasmi izvērtēt multimediju darbu piemērus un analizēt pielietoto informācijas tehnoloģiju nepieciešamību.
- Attīsta prasmi lietpratīgi un atbildīgi atlasīt, pielietot daudzveidīgas multivides satura formas un mērķtiecīgi tās izmantot jaundarbā.

Radošais darbs

Kompleksais sasniedzamais rezultāts:

Īsteno radošu projektu, sākot no idejas/tēmas/vēstījuma veida izvēles līdz notikuma realizācijai.

- Attīsta prasmi ģenerēt jaunas mākslinieciskas idejas, paužot personisko attieksmi pret norisēm sabiedrībā, aktualitātēm mākslā, demonstrējot radošumu.
- Prot sadarboties kolektīvi muzicējot.
- Nosakot radošā projekta mērķi, prot izvēlēties tā īstenošanai piemērotus mākslinieciskos izteiksmes līdzekļus un prasmīgi tos izmantot.
- Īsteno radošā sadarbībā veidotu projektu grupā vai individuāli.
- Eksperimentējot īsteno radošo risinājumu.
- Prot argumentēti izvērtēt sava mākslinieciskā snieguma vājās un stiprās puses.
- Prot pielāgot uzstāšanās saturu, formu un izpildījumu situācijai un auditorijai, piedāvājot izsvērtu savu izvēli/apgalvojumu pamatojumu.
- Darbojas motivēti un konstruktīvi domubiedru grupā, lai radošā sadarbībā veidotu projektu un reflektē par grupas veidošanas procesu, darba gaitas plānošanu un organizāciju.
- Attīsta prasmi sadarboties ar auditoriju, analizēt un diskutēt par sava darba rezultātu un pieņemt atšķirīgus viedokļus.

3. pielikums. Snieguma līmeņu apraksti

Snieguma līmeņu apraksts publiskai atskaņošanai

Kritērijs	Sācis apgūt	Turpina apgūt	Apguvis	Apguvis padziļināti
Repertuāra atbilstība žanram, mācību programmā paredzētajam prasmju apguves līmenim.	Atskaņotie skaņdarbi neatbilst žanram, mācību programmā paredzētajam prasmju apguves līmenim, netiek ievērotas skaņdarba atskaņošanas prasības.	Atskaņotie skaņdarbi daļēji atbilst žanram, mācību programmā paredzētajam prasmju apguves līmenim, netiek ievērotas atsevišķas skaņdarba atskaņošanas prasības.	Atskaņotie skaņdarbi atbilst žanram, mācību programmā paredzētajam prasmju apguves līmenim, tiek ievērotas skaņdarba atskaņošanas prasības.	Atskaņotie skaņdarbi pārsniedz mācību programmā paredzēto prasmju apguves līmeni, tiek ievērotas skaņdarba atskaņošanas prasības. Apgūtais repertuārs ir muzikāli sarežģītāks par programmā paredzēto. Skolēns izrāda savu iniciatīvu dziedāt/spēlēt.
Tehniskais sniegums.	Skaņdarbi tiek atskaņoti intonatīvi neprecīzi, ir saklausāmas ritma, artikulācijas, skaņveides paņēmieni kļūdas – neatbilst nošu partitūrai un autora iecerei.	Skaņdarbi tiek atskaņoti intonatīvi neprecīzi, ir saklausāmas nelielas ritma, artikulācijas, skaņveides paņēmieni kļūdas – daļēji atbilst nošu partitūrai un autora iecerei.	Skaņdarbi tiek atskaņoti intonatīvi precīzi, nav saklausāmas ritma, artikulācijas, skaņveides paņēmieni kļūdas – atbilst nošu partitūrai un autora iecerei.	Skaņdarbi tiek atskaņoti tehniski augstā kvalitātē, intonatīvi precīzi, nav saklausāmas ritma, artikulācijas, skaņveides paņēmieni kļūdas – atbilst nošu partitūrai un autora iecerei.
Mākslinieciskais sniegums (satura atklāsme, frāzējums, temps, dinamika un tonis).	Skaņdarba mākslinieciskais sniegums, neatbilst autora iecerei un norādījumiem.	Skaņdarba mākslinieciskais sniegums daļēji atbilst autora iecerei un norādījumiem.	Skaņdarba mākslinieciskais sniegums atbilst autora iecerei un norādījumiem.	Skaņdarba mākslinieciskais sniegums atbilst autora iecerei un norādījumiem. Saklausāma skolēna personiskā attieksme un muzikālais vēstījums.
Stila izjūta (izpildījuma atbilstība izvēlētajam skaņdarba stilistikai).	Skaņdarba atskaņojumā nav saklausāmas atbilstošā stila iezīmes.	Skaņdarba atskaņojumā daļēji saklausāmas atbilstošā stila iezīmes.	Skaņdarba atskaņojumā saklausāmas atbilstošā stila iezīmes.	Skaņdarba atskaņojumā saklausāmas atbilstošā stila iezīmes, skolēnam izcili demonstrējot personisko attieksmi stila uztverē.
Kopiespāids (priekšnesuma pasniegšanas veids, skatuves kultūra).	Mākslinieciskajā priekšnesumā netiek ievērota skatuves kultūra.	Mākslinieciskajā priekšnesumā daļēji tiek ievērota skatuves kultūra. Izpildījums ir nedrošs un nepārliecinošs.	Mākslinieciskajā priekšnesumā tiek ievērota skatuves kultūra. Izpildījums ir drošs un pārliecinošs.	Mākslinieciskajā priekšnesumā tiek ievērota skatuves kultūra. Izpildījums ir augstvērtīgs, kvalitatīvs, skolēnam demonstrējot radošu pieeju.

Snieguma līmeņu apraksts radošajam darbam

Kritērijs	Sācis apgūt	Turpina apgūt	Apgūvis	Apgūvis padziļināti
Ideja un saturs.	Ideja un saturs ir neskaidrs un tikai daļēji atbilst uzdevumam. Darbā, nav izpildīts uzdevumā prasītais, nav pausta galvenā ideja.	Ideja un saturs ir daļēji skaidrs un tikai nosacīti atbilst uzdevumam. Darbā, atbilstoši uzdevumam, ir pausta galvenā ideja, taču tā ir neskaidra.	Ideja un saturs ir skaidrs un atbilst uzdevumam. Darbā nepārprotami un spēcīgi pausta galvenā ideja.	Ideja un saturs ir skaidrs un atbilst uzdevumam. Darbā nepārprotami un spēcīgi pausta galvenā ideja. Saklausāma skolēna personiskā attieksme, oriģinalitāte un vēstījums.
Mākslinieciskās izteiksmes līdzekļi.	Darbā izmantotie izteiksmes līdzekļi nav atbilstoši darba galvenajai idejai, domai un dotajam uzdevumam, to izvēle nav pilnīgi pamatota, nav atbilstoša darba saturam.	Darbā izmantotie izteiksmes līdzekļi ir daļēji atbilstoši darba galvenajai idejai, domai un dotajam uzdevumam, to izvēle ir daļēji pamatota un atbilstoša darba saturam.	Darbā izmantotie izteiksmes līdzekļi ir daudzveidīgi un atbilstoši darba galvenajai idejai, domai un dotajam uzdevumam, to izvēle ir pilnīgi pamatota, atbilstoša darba saturam.	Darbā izmantotie izteiksmes līdzekļi ir daudzveidīgi, oriģināli savienoti un atbilstoši darba galvenajai idejai, domai un dotajam uzdevumam, to izvēle ir argumentēti pamatota. Saklausāma skolēna personiskā attieksme, oriģinalitāte un vēstījums.
Kompozīcija/ struktūra.	Darbs ir sadrumstalots, tā daļas nav savstarpēji saistītas.	Darbam ir struktūra, tā atsevišķās daļas vēl nav savstarpēji saistītas.	Darbam ir struktūra un tā atsevišķās daļas, elementu izkārtojums veido veselumu.	Darbam ir struktūra; elementu izkārtojums ir savstarpēji saistīts un papildinošs, veidojot oriģinālu veselumu. Saklausāma skolēna personiskā attieksme un vēstījums.
Kopiespāids (priekšnesuma pasniegšanas veids, skatuves kultūra).	Mākslinieciskajā priekšnesumā netiek ievērota skatuves kultūra.	Mākslinieciskajā priekšnesumā daļēji tiek ievērota skatuves kultūra. Izpildījums ir nedrošs un nepārliecinošs.	Mākslinieciskajā priekšnesumā tiek ievērota skatuves kultūra. Izpildījums ir drošs un pārliecinošs.	Mākslinieciskajā priekšnesumā tiek ievērota skatuves kultūra. Izpildījums ir augstvērtīgs, kvalitatīvs, skolēnam demonstrējot radošu pieeju.

**DOMĀT.
DARĪT.
ZINĀT.**

Valsts izglītības satura centra īstenotā projekta "Kompetenču pieeja mācību saturā" mērķis ir izstrādāt, aprobēt un pēctecīgi ieviest Latvijā tādu vispārējās izglītības saturu un pieeju mācīšanai, lai skolēni gūtu dzīvei 21. gadsimtā nepieciešamās zināšanas, prasmes un attieksmes.

Projekts Nr. 8.3.1.1/16/I/002 Kompetenču pieeja mācību saturā

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ